

Időutazás a Délmagyarországgal: 1952, a legsötétebb esztendő (43. rész)

A vásárhelyi Mónus néni nyereménye

Még él Sztálin, Rákosi éppen a 60. születésnapját ünnepli. A diktatúra mindenre kiterjed, a politika az élet minden rezdülésére rányomja bélyegét. Fénykorát éli Ebes és Recsk. Az elképesztő szegénységben munkaversenyről, beszolgáltatásról és ismét munkaversenyéről szólnak a lapok.

Rákosi Mátyás márciusban ünnepli 60. születésnapját. És hogyan is ünnepelhetné méltón az ország vezéré? Természetesen munkaversennyel.

19-ről 50-re

A január 9-i DM azt ünnepli 1. oldalán, hogy: „Naponta túlteljesítik a tervet a szegedi üzemek dolgozói”. Ahogyan a lap írja: „A szegedi üzemek dolgozói valamennyien csatlakoztak bányászaink felhívásához: Harcoljunk a mindennapi terv túlteljesítéséért. Azokban az üzemekben, ahol a múlt évben élen jártak a termelésben, igyekeznek ezt a helyet most is megtartani, sőt még jobban élni törni. A múlt év utolsó negyedévi kiértékelésénél a minisztertanács vándorzászlajáért folyó versenyben, az Újszegedi Konzervgyár került az első helyre. Ez a kiértékelés a kendergyár dolgozóinak munkájához újabb lendületet adott. Az eredmény meglátszik már az új tervév párnasos kiértékelésénél is.”

A folytatás, ha lehet, még keserűbb szájízűt hagy az emberben. A január 19-i lapban, Felajánlások a Ruhagyár szabad pártnapján címmel arról tudósít a DM, hogy: „Csomorné elvtársnő, szalagvezető, a műszaki feltételek biztosításával harcol a békéért. A szabad pártnapon megígérte, hogy Rákosi elvtárs születésnapjára teljesítményét 19 darabról 50 darabra emeli.” Azaz két és félszeresére! Elképesztő. De így van ez más üzemekben is: „Az Újszegedi Kender- és Lenszövő Vállalat dolgozói is szabad pártnapon tették meg felajánlásukat Rákosi elvtárs születésnapjára. A copszoló nevben Csizsár Istvánné elvtársnő, művezető versenyre hívta a célnázó üzemet.”

95 ÉV - 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásából. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország történetébe is.

Politikai nagygyűlés a Klauzál téren 1952-ben. A tribünön Németh Károly, Komócsin Zoltán és Apró Antal. Fotó: Liebmann Béla (A Móra Ferenc Múzeum jóvoltából)

És mindegyik olyan munkásasszonyok kényszerültek, akik vasárnapi ebédet sem igen tudtak tálalni a családi asztalra. Mert nem telt rá, no meg mert üresen kongtak a boltok.

A beadás örömei

Szinte mindent keményen korlátozott az állam. Ilyen körülmények között nagy áttörésnek számított, amiről január 19-én tudósított a DM, miszerint a begyűjtési miniszter rendeletet hozott a hatvan kilogrammon aluli súlyú sertés

szabadforgalmáról. „A begyűjtési miniszter rendelete értelmében bárki szabadon vásárolhat és az ország egész területén bármilyen szállítóeszközön szabadon szállíthat 60 kilogrammon aluli súlyú sertést.

A 60 kilogrammon aluli súlyú sertést a vásárlástól számított 3 hónapon belül levágni nem szabad. Továbbra is érvényes az a rendelkezés, hogy a 125 kilónál kisebb súlyú sertés magánfogyasztás céljára nem vágható le.” Vagyis disznót vágni ezután is csak engedéllyel volt szabad, és

be kellett szolgáltatni a feldolgozott termékek jókora hányadát az államnak.

És a begyűjtés, a padlóssoprés is kőeményen működött, a termelők legnagyobb keserűségére. Ilyen körülmények közt tragikomikus a DM február 22-i írása, miszerint „napról-napra emelkedik Szegeden a begyűjtési kötelezettségüket túlteljesítő dolgozó parasztok száma”. Ahogyan a tudósítás szól: „Szeged dolgozó parasztsága is, mint mindenütt az országban lelkesen teljesíti első negyedévi begyűjtési tervét. napról-napra emelkedik a begyűjtési kötelezettségüket túlteljesítő száma. A város valamennyi részében kis- és középparasztok nagy számban jelentkeznek a begyűjtőhelyen és teljesítik, illetve túlteljesítik kötelezettségüket. A Petőfi-telepen özevgy Palotás Józsefné 8 holdas dolgozó paraszt, a Hattyú-utcában Kakuszi Mihály 3 holdas, a Felsővárosi Feketeföldéken Kovács Péter 5 holdas, Felsővároson Horváth József Vásárhelyi-sugárúti 44. szám alatt lakó 14 holdas középparaszt mutatott jó példát a baromfi, tojás és zsír begyűjtésében.”

Azon pedig már legföljebb mosolyogni lehet, amit a lap március 18-án tesz közzé. „Szegeden tartotta konferenciáját a Közalkmalmazottak Szakszervezetének

Csongrád megyei Területi Bizottsága – Célunk és feladatunk, hogy hivatalainkat a szovjet hivatalok színvonalára emeljük, ahol az állam, illetve a nép érdeke minden mást megelőz.”

Ami azt illeti, a hazai hivatalokat valóban sikerült sok szempontból a szovjet színvonal felé süllyeszteni.

Néhány emberi szó

Ha néhány emberi történet szerepelt is a lapban, annak is oka volt. Az állam például az amúgy is kicsiny vásárlóerőt kölcsönkötvények kényszerű jegyzésével is igyekezett megcsapolni. Ezt így népszerűsítette a DM szeptember 9-i számában: „Mónus néni öröm érte... Mielőtt elindult a városba, hogy megnézzé a szemüvegét megjavították-e már – a garabolyába tette az Ötéves Tervkölcsönkötvényét is. Úgy gondolta: mégis csak megnézi a Takarékpénztárban, nyert-e kötvénye? Bacsó elvtárs, a Takarékpénztár vezetője örömmel fogadta Mónus néni, leültette és megnézte, hogy nyert-e a kötvény. – Ezer forintot nyert Mónus néni. – Tényleg? Hisz ez lehetetlen. És megkapom ezt? – Hát persze, hogy meg. A nyereményeket bármikor kifizetjük – válaszolt Bacsó elvtárs. Mivel százforintos volt a kötvény, Mónus Mihályné vásárhelyi 4 holdas parasztasszonynak nyomban kifizették az 500 forintot. – Le akartak beszélni annakidején a jegyzésről. Mondták: sose látom többé a pénzt, búcsúzzak el tőle. De lám most jó, hogy nem hallgattam a rémhírekre: Mónus Mihályné azonban továbbra is tudta kötelességét nem elégedett meg az első jegyzéssel, hanem az első és második békölcsönből is kivette a részét.”

Még jó, hogy voltak valódi örömhírek is. Például szeptember 21-én az, hogy Bernben a Grosics – Buzánszki, Loránt, Lantos – Bozsik, Zakariás – Budai II., Kocsis, Palotás, Puskás, Czibor összeállítású magyar válogatott 4:2-re verte Svájcot. Legalább foci volt akkoriban.

(Polytatók)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

UTÓZÁLOG

SZOLGÁLTATÁSOK

Autózaloghitel - készpénz gyorsan

Azonnali kifizetés

Biztonságos őrzés

HONDA WÉHLI

6725 SZEGED, Textilgyári út 3. Tel.: 62/479-070

HELIOMA Makó, Rákosi út 4.

Bemutatóterem a volt Redőnygyár területén!

Tel./fax: (62) 211-455, 213-510

Árnyékolástechnika az Ön igényeire szabva!

- redőnyök
- szúnyoghálók
- harmonikaajtók
- beltéri ajtók
- bejárati ajtók
- napellenzők
- garázkapuk
- alkatrészek
- külső-belső reluxák
- műanyag nyílászárók

Minőségi termékeket közvetlenül a gyártótól!

DICKSON HEVES THERM sunbreja

lipbled Brinmetal ALULUX.

MODERN MEGTAKARÍTÁSI FORMÁK A QUÆSTOR - TÓL

Jól nézze meg, a pénzéről van szó!

9,5%*

***QUÆSTOR INGATLAN KÖTVÉNY**

Jelen hirdetés nem minősül nyilvános ajánlattételnek, és nem helyettesíti a QUÆSTOR Ingatlan Kötvény a PSZÁF által III/10.260/2001. számon 2001.03.29-én jóváhagyott hivatalos tájékoztatójának megismerését! A Kibocsátási Tájékoztató megtekinthető a Forgalmazó helyeken.

Szeged, Kolcsey u. 11. 1. emelet Tel.: (62) 424-565

IPSEN gyógyszercég

magyarországi képviselője

ORVOSLÁTOGATÓT

keres

Dél-Magyarország területére.

Feltételek:

- egészségügyi főiskolai, biológus vagy vegyész végzettség
- jó kommunikációs készség
- B kategóriás jogosítvány

A munkakörre fényképes önéletrajzzal és kézzel írott kísérőlevéllel az alábbi címen lehet jelentkezni:

Euopharm Trade Kft.

1163 Budapest, Fuvallat u. 37/B

04202277

NÁLUNK A HÚSVÉT EGÉSZ MÁRCIUSBAN TART!

0 FORINT ÖNERŐ + 7,49% THM* + AKÁR TÖBB SZÁZEZER FORINT KEDVEZMÉNY

*Maradványértékes finanszírozással is! Akciónk csak a március 31-ig megvásárolt rakatári autókra érvényes. Az ajánlat részleteiről érdeklődjön márkakereskedésünkben. A kép illusztráció.

Átlagfogyasztás: 6,4 l/100 km; CO₂-kibocsátás: 155 g/km

seat.hu

PORSCHE

SZEGED

6725 Szeged, Vásárhelyi Pál út 4.

Tel.: 62/548-000 · Fax: 62/493-045 · E-mail: posta@seatszeged.hu · www.porscheszeged.hu